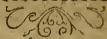

6735

Ernest Soler de las Casas

MAR GROSSA

JOUINA EN UN ACTE Y EN PROSA

PREU: UNA PESSETA

BARCELONA

Francisco Badia, impresor, Dou, 14

1895

MAR GROSSA

MAR GROSSA

Joguina en un acte g en prosa

original de

D. Ernest Soler de las Casas

Estrenada ab molt bon éxit en lo *Teatro Catalá* (Romea)
la nit del 12 de Novembre de 1895.

BARCELONA

Francisco Badia, impresor, Dou, 14

1895

Aquesta joguina es propietat de son autor y ningú podrà, sens lo seu permís, traduhirlo, representar-lo ni reimprimirlo en Espanya, possessions d' Ultramar, ni en los punts ab els quals s' hagin celebrat ó se celebrin posteriorment á aquesta publicació, tractats internacionals de propietat literaria.

L' encarregat de la *Galeria d' obras líricas y dramáticas*, D. Joan Molas y Casas es l' únic autorisat pera concedir ó negar lo permís de representació y cobro de drets.

Queda fet el dipòsit que marca la ley.

Al celebrat pintor

D. Emili Casals,

mon primer mestre.

L' Autor.

REPARTIMENT

Carme.	<i>D.ª Adela Clemente.</i>
Gustavo.	<i>D. Hermenegild Goula.</i>
D. Anastassi.	» <i>Jaume Capdevila.</i>
Criat.	» <i>Ernest Fernández.</i>
Un assistent.	» <i>Carlos Rubio.</i>

ACTE ÚNICH

La escena representa lo menjador d' una casa de senyors, lucsòs.

ESCENA PRIMERA

CARME cusint; GUSTAVO: aviat lo CRIAT
y després ANASTASSI.

GUS. Ja 'l veurás. Es un tipo molt original. Es ben bè un marit de comedia. No mès te dirè que tan aviat lo veuras ab las botas llimpiadas ab llustre com mate.

CAR. Y perque ho fá aixó?

GUS. No he gosat á preguntarli may.

CRIAT (Anuntciant.)

Don Anastassi.

GUS. Don Anastassi? Que passi.

(Se 'n va 'l criat.)

CAR. Don Anastassi?

GUS. Es ell; ara podrás preguntarli aixó de las botas.

AN. *Ab un mocador d' herbas hont hi dú peix. Solzament dú pel en lo sotabarba: botas enllustradas. De la butxaca del paltò, qu' es d' hivern, li surt un llibre en quart, enquadernat en rústica. Fa sempre visita ab lo barret posat.)*

Deu me 'ls guardi, Deu me 'ls guardi.

(No sab que ferse del mocador del peix.)

Com van aquets senyors...?

GUS. No tan abrigats com vosté, pero anem passant.

AN. Ah, fillets: val més suá qu' estornudá. ¿La senyora deu ser la senyora?

CAR. Molt servidora de vosté.

AN. Crech que avuy fa 'ls anys.

CAR. Aixís sembla.

AN. Que per molts anys ab lo seu senyò y ab companyía d' aquellas personas que mes ami y estimi á n' al servey de Deu...

(Ab lo tó de qui diu una décima y no la recorda.)

GUS. Y en vida nostra.

AN. Ja 's desprén, amich men; ja 's desprén.

CAR. Deixi, que li desarè aquest mocador.

AN. Es per vosté, senyora.

GUS. Y qu' es, sí 's pot saber?

AN. Tindrán de dispensarme. Es peix... més com avuy á la pescateria no hí havia res de bo, he comprat duas tercetas de galeras, qu' es lo únich que bellugava. Jo 'l peix, si no es ben fresch...

CAR. No ho tenia de fer, Don Anastassi.

GUS. (Botas enllustradas! Me toca fer los jegants per sota 'ls balcons del carrer del Pou Dols.)

AN. Jo he volgut que d' una manera ó altra se celebrès la coneixensa qu' he fet ab lo seu senyor y ab vosté.

CAR. Moltas gracias.

GUS. Tambè las hi dono.

AN. De res, de res. Diu en Balzach:

«Celui quia des amis ne sait pas ce qu' il a, par dessus s' il est marié.»

(Pronunciantho ab tolas las llettras.)

CAR. (No se si ell ho deu entendre.)

GUS. Donchs, vosté sempre en Balzach.

AN. Ah; es lo meu home.

(A tot aixó no sab que ferse del mocador, que

*ningú li vol pendre per no tacarse. Car-
me toca 'l timbre: vè 'l criat.)*

CAR. Pren aixó á n' al senyò.

CRAT Molt be diu.

(Ho fa y se 'n va ab lo mocador.)

AN. Los que som casats no 'ns ne podém passar. Mirin: aquí duch lo seu mellor llibre. La *Fisiologie* del matrimoni.

GUS. Y aixó quin servey li fá?

AN. Un servey que no te preu. Jo d' aixó no 'n diria un llibre, sino un desinfectant, un insecticida per matar lo microbi del deshonor. Ab aquet llibre á la butxaca, si la senyora me la fa será ben be perque á mi 'm donará la gana.

GUS. } Ah, ja, ja, ja!
CAR. }

AN. No rigan, no rigan.

GUS. Y que tal per ara, hi ha perill...?

AN. De cap mena. Figúrinse que aquet senyor diu, que quan una dona la fregeix se mostra més carinyosa que may ab lo marit, y fillets de Deu, la meva dona la mellor paraula que 'm diu es cap; de badell; vegin si puch estar tranquil.

CAR. De badell...?

GUS. (Be, com fa poch temps que 'l capeja...)

AN. De badell, si senyors, de badell; de la pell que 'm fan á mi las sabatas.

CAR. És vritat. Y escolti, ¿me podría dir per quina distracciò vosté usa tanta varietat en la manera de dur las botas llimpiadas?

AN. Per accontentar á la senyora. Es tan capritxoseta ..

CAR. Si que ja es un capritxo.

AN. Si. Avuy li ha pegada aixís. No 's pensin que ja estava per no créurela; perque aixó ja es pitjor que taca d' oli.

GUS. Ja es ser condescendent.

AN. Oh! A mi lo que 'm sab mes greu de tot aixó, es que

un que no 'm coneguès, sabent totas aquestas cosas, se pensaría qu' ella du las calsa's.

CAR. No senyor; fugi d'aquí.

GUS. Vagi en nom de Deu, home; fugi d'aquí, gran tabal.

CAR. Prou que se li veu á vosté qu' es un home de molt caràcter.

AN. Mal m' está 'l dirho. Un servidor, ho fa perque diu en Balzach que, desgràciat, *malhereux*, del marit *qui ne sait pas donner de la variete aux plaisirs*, que vol dir...

GUS. Home casat, burro espatllat?...

AN. Ja ho ve á volguer dir: Y jo penso que si ella ha de trovar lo gust de la varietat en aixó de las botas, perqué no compláurela? Han de pensá qu' ella per Carnestoltes no va més que á quaranta ó cinquanta balls, y no estrena cad' any més que quinze ó setze vestits.

CAR. Si que 's diverteix poch, la pobre...!

AN. Es la modesta violeta. Vaja; jo ab lo permís de vostés, me 'n anirè.

CAR. (Ay, respiro.) Ja 'ns vol deixar?

AN. Senyora meva; molt á pesar meu.

CAR. Jo tenía l' intent de ferlo quedar á dinar ab no-saltres.

GUS. Aixó esperava jo.

AN. Es del tot impossible; m' espera la meva senyora.

CAR. Sent aixís, vagi que podria trobar la sopa freda.

GUS. Sí, sí, vagi; Oh, y las senyoras: ananthi puntual ab prou feynas se 'n ix.

CAR. Vagi, vagi en nom de Deu.

(*Ell no 's mou. Gustavo va á buscarli lo bastó y l' hi dona.*)

AN. Molt senyors meus, m' he alegrat molt de con-neixels.

GUS. } Igualment á vosté.

CAR. }

CAR. Qu' ho passi bè.

GUS. Estiga bo.

CAR. (Quin home més cócora.)

(*Quan los altres dos se tornavan á sentar s' aixeca ell.*)

GUS. (Al fi s' aixeca.)

AN. Senyora, a las mans de voté. Gustavo, beso 'ls peus.

GUS. Passiho bè.

CAR. Estiga bo.

AN. He celebrat molt de coneixels.

CAR. } Fins á la vista.

GUS. }

AN. Passintho be. Je suis enchanté d' avoir fait votre connaissance. Ja diu be en Balzach: Celui qui á des ami, ne sait pas ce qu' il dessus tout si 'l est marié.

(*Se 'n vá.*)

ESCENA II

GUSTAVO, CARME.

CAR. ¡Si que ja has tingut bona rahò dihent que semblava un marit de comedia!...

GUS. Ja t' ho he dit; es un tipo original.

CAR. Pero, lo que jo no entench, es que vos hagueu fet amichs ab aquesta promptitut.

GLS. Veurás; es un bon home y, sobre tot, lo que m'ha lligat, es l' agraphiment de favors que li dech. Aquí hont lo veus, tant taujá, aquest hõme es un valent.

CAR. Que 'm dius?

GUS. Es un brau. Tens de saber, jo no t' ho havia dit per no disgustarte; tens de saber que jo vaig tenir un altercat molt fort al Suís y la cosa hauría parat en un desafío, si aquet bon home, defensantme com un lleò, no haguès espantat al meu adversari.

- CAR. ¡Que 'm contas, home! (Lo meu marit no s'hi des-calsa pas.)
- GUS. Lo que sents.
- CAR. Y ara tu, es clar; deus estarli agrahit...!
- GUS. Oh, y de quina manera.
- CAR. Ja ho crech, home; que ja no deus pensar sino en tornarli la visita.
- GUS. No; com ja 'ns veyém al Café.
- CAR. Y aixó que hi fá. La etiqueta... Y després, home, te presentaría á la seva senyora, que t'agrada y qu' es realment uua bona mossa.
- GUS. Oh, per aixó si que ray. Per veure senyoras que m'agradin, no 'm tinch pas de moure de casa meua.
- CAR. Vols dir?
- GUS. Obra aquesta capseta.
- CAR. Hola, hola! Un regalet... Oh, oh! qu' es lo que veig. Aquella creu de diamants que varem mirarnos l' altre dia!...
- GUS. Veurás, jo no tinch gust y ja sabs tú que 'm guio sempre ab lo tèu qu' es exquisit.
- CAR. Vaja, noy, moltas gracias; m' has fet contenta.. (Més m' hauría estimat l' adrès de perlas; porque sabría que no l' ha dat á l' altra.)
- GUS. Ves que t'agrada més; aixó ó 'l llus de Don Anastassi.
- CAR. No arriba á llus; son galeras.
- GUS. Per aixó li dich llus.
- CAR. Lo que jo penso, d' aixó, es que realment valdría més lo regalo teu si tu me 'l fesses de tot cor; pero com que jo d' aixó 'n dupto...
- GUS. Carmeta!... Duptas de mí? Trobas que no 't tracto ab prou carinyo...?
- CAR. Ab massa!...
- GUS. Que vols fer com Don Anastassi qu' está segur de la seva dona porque li diu cap de badell? Vaja, tonteta!... tens un marit que no te 'l mereixes....
- CAR. Alábat, Gustavo.

GAP. No te 'l mereixes perqu' en duptas. Mal aguanyada fidelitat per qui no sab apreciarla.

CAR. Encara 'm farás creure qu' ets verge y mártir.

(Se 'n va.)

GUS. (Tú dirás.)

ESCENA III

GUSTAVO.

¡Gustavo, Gustavito, Gustavet, Gustavasso!... aixó s' enmascara; se posa la mar grossa y aviat no hi voldra ni 'l saber nadar. Ara farà tot just tres mesos, qu' una tarde de Febrer qu' era bastant freda, estantnos la Carme y jo detras los vidres d' aquet balcò veyém passar per l' acera d' enfrente á una senyora, vestida ab un lucso inussitat, que apesar del seu extremament, á mi la meva dona me va dir qu' era de molt bon gust. Jo de gust no 'n tinch. Llavors vaig mirármela y la mèva dona va afégir: Y que guapa es aquesta senyora. Si jo fos home potse 'm faria fer un disbarat.» Si senyors, si aixó; mateix va dir; jo vaig sentirho. «Si jo fos home potse 'm faria fer un disbarat.» Desde 'l lilure cambi aixó de las miradas se dona com re. Com que las estrangeras nos las donan quasi de franch... De mirada en mirada várem fer coneixens; va venir la ocasió de tenirli de fer algun regalet., y com que jo no tinch gust quin' una 'n feya?.,. Passava ab la Carme per devant d' una argentería... ella 'n te molt de gust, ne te pe 'l páre y per la mare. Lo pare y la mare seus: jo se lo que 'm costan. Donchs si, deya ella: Quin medallò més bonich, y pam! l' endema ja 'l tenia aquella senyora. Aixó encara era «pecata minutta»; pero va veni 'l renglò de 'ls vestits.—Ay quin fay

mes hermos, deya la meva dona, y jo, pam! l'endemá ja 'l duya l'altra. Ay quin moarè; pam! lo mateix... ay quin sati; pam! otro tanto: y re, resulta que de pam en pam la cosa ha pujat una pila de canas y la dona las hi ha vistas du, y ja está ab ansia, y li tinch de dir que per anar á casa sa cosina—postissa—passi per un altra banda; sino se 'ns'embullará la troca, y no hi valdrán amagatots ni astucias, ni haver de coneixe jo si puch anar ó no allá hont l'amor m'espera per la manera de dú 'l marit las botas enllustradas y un cop esqueixada la grúa ja no hi haurá adob possible; ab aixó, noy, obra l'ull que vé la dona, y pensa que pecat amagat es mitj perdonat, recordante sempre de que la dona propia fa com los jégants dels quèntos que dormian ab los ulls oberts. Ojo cazadores.

(*Sentintla venir.*)

Torném á fè 'l posat de bon minyò.

ESCENA IV

GUSTAVO, CARME. aviat CRIAT.

GUS. Hola, bufona; d'hont surts?

CAR. D'ahont vols que surti? de la cuyna.

GUS. D'allá, d'enfadarteab la minyona y de férte malbé aquestas manetas que tens tan flnas.

CAR. De maneta 'n tenen las orgas.

GUS. Ab quin cuydado s'ha de anar pera parlar ab tu..

CAR. Que voldrias dinar...?

(*Ab aspredat*)

GUS. Está fet!

CAR. Si.

GUS. Quin' hora es!

CAR. La una tocada,

GUS. Que 'm dius! Porta, porta 'l dinar. (A dos quarts)

de dugas tinch de fe 'ls jegants per sota 'ls balcons del carrer del Pou Dols...) Porta, porta, no t' entretingas.

CAR. ¿Pero á que vé aixó! que són aquestas pressas? Altres dias no 't venia d' un quart.

GUS. Que vols que t' hi diga, filla; prou pena 'n tinch jo. M' haig d' arribar al magatzém, que alli hem quedat ab un que 'ns trobariam per presentarme un aprenent.

CAR. Ah! Un aprenent nou? Ja t' ho farà mellor que l' altre aquet? Aquell que 't queixavas que se t' portava tan malament?

GUS. Si; ja ho farà bè aquet, ja; no tingas pór: bè y ab agrado.

CAR. Es dir que n' aprendrá aviat?

GUS. Qui? aquest aprenent que tinch de véure ara? Jo crech que 'n sab mès que jo.

CAR. Donchs digas que ja está practicat.

GUS. Uy!

CAR. No farà pas com l' altre que deyas que tot t' ho esguerrava?

GUS. Cal.. no hi ha po que m' esguerri res. Travalla ab molt cuydado.

CAR. Y encara 'n dius aprenent, d' nn xicot aixís?

GUS. Bé, vaja, deya mal; es dependent.

CAL. (Si ment ho fa ab molt descaro.)

CRIAT (Entrant.)

Senyoreta ¿Puch parar la taula?

GUS. Sí, sí, ja pots pararla.

CAR. Me deixas parada.

(A Gustavo.)

CRIAT Molt be diu.

(Para la taula y durá lo dinar quan lo dialech ho indiqui.)

CAR. No vas pas á las quaranta horas.

GUS. (Jo poguès passárlashi.)

CAR. Sabs que 'm sembla qu' aquet nou aprenent porta quá?

GUS. ¿Vols dir qu' es torero?

CAR. Vull dir qu'a d' aquestas de fer monyo.

GUS. Calla, tonta, calla. Vaja; ja 't dirè qui es. Es un nebot de Don Anastassi.

CAR. Ah, vaja! ¿Y es ell qui te de presentártel?

GUS. No... si... no, ca... be; no: vull dir que si. (Ja 'l prepararè.)

CAR. Me pensava que no podrías dirho.

(*Entra 'l criat duhent la sopera.*)

CRIAT Senyoreta: lo dinar es á taula.

GUS. Ay! Santa paraula!

(*S' asenta y menja ab molta pressa.*)

CAR. T' atragantarás! ¿Y Don Anastassi anirá al magatzém ab son nebot?

GUS. Sí, dona.

(*Se sent trucar á la porta. Lo criat va á obrir.*)

CAR. ¿Y com no 'ns en ha parlat ell d' aixó quan feya visita?

GUS. No ho sè, li haurá aconsellat en Balzach.

CAR. Potser sí.

ESCENA V

Los mateixos, D. ANASTASSI.

AN. Que Deu me 'ls quart á n' aquets senyors.

GUS. (Ara si que m' ha mort!)

CAR. Segui, segui; si vol dinar ab nosaltres arriba al punt.

AN. Visca molts anys. Ara vinch de ferho...

GUS. (Sí, si no mès ha vingut per ensorrarme á mí.)

(*Se 'l assenta beu aprop d' ell.*)

(A tot lo que li preguntí la meva senyora, díguili que sí.)

AN. Perqué?

GUS. (Calli.)

(*Pessigantlo.*)

CAR. Y donchs, no vol dinar ab nosaltres?

AN. *(Está esverat y per contestar se mira sempre á Custavo,)*

Si... ara 'n vinch.

CAR. Vosté deu haver vingut per que al meu senyor no li calguès anar á trobarlo al magatzém.

AN. Al magatzém?

GUS. Sí, digui sempre si.

(Pessich.)

AN. Ah! es vritat. Si, si, si, si, si... Si, si. *(Está content?)*

GUS. Bravo! Sempre aixís si no vol morir á las moxas mans.

AN. Caranas, caranas, que ho fa fort!

GUS. *(Y que no li valdrá en Balzach.)*

CAR. ¿Quins secrets se tenen vostes dos?

GUS. Res; me deya ara que ha deixat lo seu nebot al magatzém.

CAR. Ah! ja m' ho ha dit, ja, en Gustavo, que te un nebot tan aixerit.

AN. Nebot?

CAR. ¿Que no es vritat?

GUS. *(Digui que si.)*

(Pessigantlo.)

AN. Ah! sí, si. *(Que s' empatollan aquesta gent.)*

CAR. ¿Que li sembla si 'l meu marit fa cara d' embustero?

AN. Si; si; per mi si. *(Está content!)*

GUS. Burrol!

(Pessich.)

AN. No 'm diu que digui que sí?

(Mira esverat per lotas parts.)

CAR. ¿Que mira, que mira?

AN. Veurá. Guaytava si surtía en Pujadas á passar la visita.

CAR. Perqué?

AN. Oh, re, re; era un dir. *(Si aixó es un manicomi...)*

»Volen fe 'l favor de deixarme dir lo motiu de la meva vinguda?

CAR. Espliquis.

AN. (Gracias á Deu.) Donchs es lo cas que un servidor de vostés, aquí hont me vehuen, soch lo rigor de las desditxas. A mi tothom me renya; ab mí tothom y te dret, de mi tothom ne fa 'l bon Jesús.

CAR. (Pobre senyor.)

GUS. Però á que ve aixó? espliquis.

AN. He arribat á casa, y la minyona qu' es una viscaína prima y alta com una canya d' haver nius; ab duas cellas com duas sangoneras tipas, ab un génit com una pólvora, y una llenga que talla més que la mitja lluna abque ella fa la pilota; perque á casa tirém pilota á l' olla.

GUS. Deu li mantinga.

AN. Mil gracias. Doncas fills: la tal viscaína ó 'l tal dimoni, quan ella s' ha enterat de que m' havia deixat aquí lo mocador d' herbas ab que 'ls he dut aquell petit obsequi, se m' ha posat feta una fúria; perque 'l tal mocador era d' ella, y aquella boca ha semblat l' arca de Noé, quan las aygas van torná á son lloch, de tanta classe d' animals, com n' han surtit per insultarme.

CAR. Que 'm diu, home?

GUS. Y vosté ho permet?

AN. Jo ho permeto tot, senyors.

CAR. Donchs digui que vosté es plat de segona mesa.

AN. De tercera. Soch lo tercer marit, senyora.

CAR. Caramba! Si qu' es pitjor que taca d' oli.

AN. Be; aixó del oli deixemho corre; lo cas es que jo he vingut aquí perque si no li duch lo mocador aquesta xicota 'm treu de casa! Pero he quedat aixafat, soch lo rigor de las desditxas, soch un *axioma*, ja no mes me falta la canya y la corona d' espinas.

GUS. Sosseguis, sosseguis.

- CAR. *(Al criat.)*
Enrich.
- CRIAT *(Sortint)*
Digui, senyoreta.
- CAR. Aquell mocador del senyor.
(Se'n va 'l criat.)
- AN. Sí, fassintme aquet favor.
- GUS. *(Impacient d' entretenirse.)*
Bueno, passintho bè.
- CAR. Te 'n vás?
- AN. Se 'n vá?
- GUS. Sí, me 'n vaig; que 'l sèu nebot se deu frisar esperantme al magatzém.
- AN. Lo meu nebot?
- GUS. Si, home, sí; hont tè 'l cap? *(Digui que si.)*
- AN. Ah, si, si; es molt cert. Vinch ab vosté.
- CRIAT *(Entrant.)*
Lo mocador.
- AN. Vull coneixe aquet nebot.
(Prenent lo mocador.)
- GUS. Si no hi vaig al magatzém,
- CAR. Com, que no hi vás?
- GUS. Sí, vull dir, no: si ab las pressas ni sè lo que 'm dich. *(No 'm faltava sino aquet sabatot lligat á la cama.)*
- CAR. *(Aqueix cap de boig com s' está descubrint.)*
(Se'n van ells dos y Cárme diu á l' aurella de D. Anastasi que va al darrera de Gustavo:)
(D. Anastassi, quedis: se tracta de la seva felicitat conjugal.
- AN. *(Al sentirho, las camas li fan figa com si s' anès á desmayar.)*
Qu' es aixó?
- CAR. L' honor.
- AN. ¡Sant March, Santa Creu, Santa Bárbara no'm deixéu!.. *(Quant jo ho dich... lo rigor de las desditxas.*

ESCENA VI

CÁRME, ANASTASSI, CRIAT.

CAR. Fássim un favor, Enrich.

CRÍAT Mani, senyoreta; no m'ho demani aixis, mani solzament.

CAR. Gracias, Enrich. Tindria de arribarse al magatzém y dir al senyor que d'aquí un quart l' espero per un assumpto urgent. (Aixis sabrè si es al magatzém ó no.)

CRÍAT Vaig corrents, senyoreta.

CAR. (Es fí aquet xicot. No sé per qué quan estich gelosa del meu marit, tothom me sembla mellor qu' ell.) Torni al punt á dirme 'l resultat.

CRÍAT *(Ja á dintre.)*
Molt bè diu.

CAR. Segui, segui á n' aquet silló de brassos y sosseguis.

AN. Com vol que m' asossegui ab aquestas begudas, senyora; ab aquets tragos tan amarchs.

CAR. Ja 'l planyo.

AN. Gracias senyora; ja 'n puch tirá un tros á l' olla. Figuris que néixo... me 'n recordo com si fos ara.

CAR. Se 'n recorda?

AN. De que m' ho esplicavan. Néixo, y dich: nada, som al mon y hem de mamar; pero qu' es cas, filleta meva: ni una gota: me varen dar á una dida murciana, que diu qu'era tot' una mocetona; encara quan me troba m' abraça dihent que per ella sempre seré petit; y la tal mossa que á la quenta era mucha planta y poca uva, si no m' arriba á aconsolar ab lo panillo, me matava de fam. De tosterros y de caygudas no 'n vulgui més. Me vaig fer grandassot, y si 'l mèu pare 's proposava rennyar á 'ls meus germans, tota la culpa queya demunt

mèu. Quan vaig ser home, me va semblar que aquesta xicota m' estimaria. Jo ja ho veyia que 'n daba cada pebrot que per compte d' estimá semblava que fes xanfayna; pero jo pensava: bè, aixó ray: de vegadas las que ho demostran menos son las qu' estiman més. Y res, m' hi vaig casar, y quan gosava un xich de pau, senyora, de santa pau y calma, ara 'm surt aquet bony d' aixó de la méva esposa, que jo no ho puch créure ni 'm surt á compte créureho. Com si no n' hi haguès prou de tot aixó, vinch aquí á buscar lo mocador d' aquell Llucifer que'ns fa las feynas y 'm trobo ab que 'l senyor de vosté, per ferme dir que sí, á tot lo que vosté diga me pessiga, me magulla .

CAR. (Ah que tal.)

AN. Y dich que sí, y diu que llavors havia de ser que no, y entremitj de pessichs y trepitjadas y senyas bruscas, m' ha deixat senyora, com un Sant Llátzer. Després me diu vosté que 'l mèu honor está si cau no cau y aquesta última sotregada m' ha deixat, li juro, en un estat d' ánimo, senyora, que ja 'm pot explicar tot lo que vulga, ja pot dir tot lo que li donga la gana, estich decidit á no ferne cas; á péndremho tot á la fresca; perque, si es cert lo ridícol en que temo que m' haja posat la meva part contraria, no 'm quedarà més consol, ni més recurs que cridar ab tota la forsa de 'ls meus pulmons.

«El que nace feo y pobre
y engañado es en amor,
y se muere y vá al infierno,
qué puede deberle á Dios?...»

ESCENA VII

Los mateixos, CRIAT.

CRIAT (*Entrant.*)

Lo senyor no ha anat per res al magatzém.

CAR. Mol bè diu. (N' estava segura.)

CRIAT Ay! dispensi... no havia vist al senyor.

AN. No se 'n adona ningú de mi, fill, tothom fa com si no hi fos.

CRIAT Perdoni.

AN. Ja está ben perdonat.

(*Criat surt.*)

ESCENA VIII

CARME, ANASTASSI.

CAR. Ja veu si 's pot ser més embustero que 'l meu senyor Sultán.

AN. Jo he quedat fret. May hauria gosat á pensarho.

CAR. Se veu que vosté no ha vist may mes enllá del nas.

AN. May, senyora, ni ab ulleras.

CAR. Donchs aprenqui; vegi com en aquest mon tot es falsejat y oprobi y vergonya! Ay! desgraciada de mí, ay pobreta de mí!

(*Plora convulsivament, Anastassi se 'n esvara no sabent que ferhi.*)

AN. Calmis, senyora, calmis. Ja 'ls coneix jo aquets atachs; la meva senyora també 'n pateix y li passen de seguida.

CAR. La seva senyora ho fingeix, y 'ls meus son de debó, ho sab?

(*Aixecantse furiosa*)

AN. Senyora!

CAR. Tal com ho sent; treguis un moment la vena de 'ls ulls.

AN. Qué vol dir?

CAR. Que la seva senyora l'enganya com á un xino.

(*D. Anastasi mitj cau en basca.*)

AN. Ja veurá; calma, calma. Parlémne. Jo no vull creure rés sense probas.

CAR. Tindrà probas.

AN. Vingan.

(*Revestintse de valor.*)

CAR. Los tres vestits últims que s' ha fet la seva senyora, ¿quí 'ls hi ha regalat? ¿Sab que valen aquells vestits?

AN. Qué tinch de saber jo pobre de mí? Diu ella que 'ls compra en un barato!...

CAR. Doncas, los hi regala 'l meu marit, y 'ls compra en un *car*.

AN. Qué 'm diu?

CAR. Lo que sent.

AN. Probas.

CAR. Que cada un d' aquells vestits, jo 'l vaig veure y alabar anant ab lo mèu senyor y l' endemá ja 'l duya ella.

AN. Ja es grave.

CAR. ¿No s' ha comprat re de nou, últimament, la seva senyora?

AN. Me va dir que un oncle li havia regalat un brassalet de perlas, comprat á ca 'n Masriera.

CAR. Una cosa molt rica!

AN. Riquíssima.

CAA. Fa al mitj un cor de topacis atravessat per una fletxa d' or y las perlas tot voltant?

AN. Justament.

CAR. Doncas també vaig alabar-lo al mèu marit ahí'l demati.

AN. Ahir á la tarde varen regalarli.

CAR. Ja veu!...

- AN. Si qu' es massa casual. Més probas.
- CAR. ¿Encara vol mes probas? ¿Perqué vol qu' ell busqués l' amistat de vosté, sinò per tenirho mellor?.. ¿Perqué vol?...
- AN. Calli, calli, calli; prou per l' amor de Deu, que'm podria agafar la basca.
- CAR. Donchs prou; las altrás probas las deixo pel sèu compte. No ha observat res, vosté, ab lo seu poch coneixement?
- AN. Qué li dirè jo?...
- CAR. Home, lo qu' hagi vist.
- AN. Ja veurá: dos mesos enreça, ella rebía cartas molt sovint; pero ella 'm deya qu' eran d' una cosina valenciana que te á Sant Boy.
- CAR. Deu ser esbojarrada com ella!
- AN. No 'm clavi punyaladas! Éslla, perque ho creguès, m' ensenyava 'l sobre, y la tal cosina no pot ser tonta; perque la lletra no semblava pas de dona.
- CAR. Tanasi!
- AN. Anastassi, per servirla.
- CAR. Si, vull dir...
- AN. Si, es fácil. ¿Pero vol dir, qu' es certa la meva desgracia?
- CAR. Diga la nostra. Y tan certa, home, y tan certa.

ESCENA IX

ANASTASSI, CÁRME, CRIAT

- CRIAT (*Que surt precipitadament.*)
Senyora, senyora! Desde'l balcò de la sala de confiança, he vist al senyor al carrer que vè corrents cap aquí. Donguim lo parayga; puig estich segur que vé per aixó. Fá un ruixat..
- CAR. No, no l' hi baixi, perque á mi 'm convè qu' ell puji.

CRIAT Es vritat; no l' hi baixém.

(*Guayta pe 'l balcò.*)

Ay, ay! Y passa de llarch...

CAR.A véure.

(*Vá á guaytar pe 'l balcò. D. Anastassi també y 's posa 'l mocador dalt del sombrero.*)

AN. ¿Ahont deu anar aquet baliga-balaga...?

CAR. Qué miro!

AN. Qué veu?

CAR. Está corrent com un desesperat á detrás de la seva senyora que va ab parayga y ensenyant tot' una pantorrilla.

AN. Es cert. Pepeta! Pepeta!

CAR. Home, no mogui escándol.

AN. Filla, Pepeta! corres á la perdició!... Tapat aixó filla (!Ay si la veuhen los de La Fulla!) Cá! es inútil; ab aquesta alsada de pis, no se sent ré.

CAR. L' infame!

AN. La traydora! Ay, ay, ay! La basca; me ve la basca.

(*Cau assentat en lo silló.*)

CAR. Vegi, Enrich, vegi. Fássili olorar alguna cosa forta.

CRIAT Potser ell portará olor al mocador.

CAR. Ca, no ho crech.

CRIAT Uf! quina peste.

(*Després d' haverli estirat lo mocador d' herbas que li sortirá de la butxaca.*)

CAR. Qué té?

CRIAT Es lo mocador del peix.

CAR. Fássili olorar, fássili olorar. Ja es bona olor per retornarlo á n' ell.

CRIAT ¡Y no se 'ns retorna...!

CAR. Cóm ho farém? Víctima infelissa d' un amor desgraciat.

(*Mirantlo ab compassió*)

CRIAT May hauría dit que 'l meu amo...

CAR. Ja ho veu, Enrich!...

CRIAT Ara, ara... Ah! á la fi.

CAR. Ah!...

AN. (*Tornant en sí.*)

Aaaaay!...

CAR. Olvídila d' un cop. No se 'l mereix.

AN. Aaaaay!... Estich segur que si m' ha sentit, li dech haver semblat la veu fonda de la seva conciencia.

CAR. Si; per l' una orella li haurá entrat, y per l' altra...
li haurá sortit.

AN. Tambè m' ho temo.

CAR. Don Anastassi: venjemnos?

AN. Cóm?

(*Alsantse dret ab furor.*)

CAR. Fem veure que 'ns estimém per darli celos.

CRIAT (No vull que 'm fassen denteta.)

(*Se 'n vá.*)

ESCENA X

CARME, ANASTASSI, luego CRIAT

CAR. Vaja, que hi diu?

AN. Y si ell m' enfila?... Dú *bastí d' espasò*, senyora.

CAR. No tinga por; quets bastons quasi tots moren nous y flamants.

CRIAT (*Entrant.*)

Senyora, senyora. Lo senyor puja la escala; dissimulin per l' amor de Deu.

AN. No hi ha de qué!...

CRIAT Com vosté ha dit...

CAR. Vagi á obrirlo.

(*Lo criat hi va.*)

Don Anastassi; arà ve la nostra venjansa. Agenollis aquí á 'ls meus peus y fassi veure que 'm besa la ma.

AN. Per l' amor de Deu, senyora.

CAR. Agenollis li dich:

(*Lo fa agenollar per forsa; ell està mort de pó y ella l' aguanta per que no s' aixequi.*)

AN. (Jo 'm ferirè d' aquesta.)

ESCENA XI

Dits, GUSTAVO.

(*Que ve agitadíssim.*)

GUS. (Quin xasco m' ha jugat aquella dona!) Qu' es aixó?

AN. (*Implorant perdó*)

M' hi han obligat; no hi tornarè més... cregui que m' hi han obligat.

GUS. Carme, sembla impossible. Fer aquí tot' aquesta comedia no mes perque t' has posat gelosa, y... Vinga, vinga, segui.

(*Aixeca á D. Anastassi que fa tintinas y l' asenta al silló, hont queda abatudíssim.*)

CAR. Pots ben fer lo valent. Lo senyor y jo t' hem de demanar comptes.

GUS. Lo senyor?

CAR. (Apa, Don Anastassi.)

AN. Sí, senyor, sí... vosté m' ha posat en ridícol ... vosté es un...

CAR. (Apa, valor,)

AN. (No soch bo jo per aquestas cosas.)

GUS. Feu favors á... Anastassis.

AN. Vaya uns favors.

GUS. Favors, sí. Y á tu també.. Don Anastassi; li sembla be insultar aixís á un amich com jo, que lluny de posarlo en ridícol, com vosté diu, tota aquesta tarde ha corregut per mirar si era á temps á salvá 'l seu honor?

AN. Home, me deixa fret.

GUS. No hi ha mes fret que 'l que crema; vosté ray que ja du semj re paltò d' hivern.

CAR. Esplicat, home, esplicat.

(*Ab sorna.*)

AN. Just, espliquis.

(*Mitj covensut.*)

CAR. Valdrá més que fem una cosa. Nosaltres t' anirém dihent tot lo que 'ns ha fet sospitar de tu; tu 'ns explicarás lo perque ho has fet, y mira... si 'ns deixas convençuts, no hi haurá més que agenollarnos y demanar perdò.

GUS. Aixís us vull véure.

CAR. Comensém. Ja veurás; comensém per lo més fort; tens de saber, y esgarrifat, que desde 'l balcò t' hem vist com corrias, á detrás de la Pepeta. ¿No 's diu Pepeta?

AN. Si, senyora, sí. A veure com s' en escusa d' aixó.

GUS. Precisament en aixó estriba la riota de que jo volia salvarlo. Gens de pensar que corria pe 'l Café, y comensava á escamparse ja per tot Barcelona, que jo feya l' amor á la dona de Don Anastassi.

AN. Servidor.

GUS. Vosté mateix. ¿Sab qui havia fet corre aquesta guatlla, y permétim la espressió...?

CAR. } Qui?
AN. }

GUS. Aquell militar que pren café á la nostra taula.

AN. Don Dióscoro Rodríguez?

GUS. Aquet mateix.

CAR. Y quan los gossós lladran?

GUS. Tú fes lo favor de no maltractar á la milicia. Aquest home m' estava calumniant indignament per allunyar sospitas; puig qui pretenia enamorá á la senyora de vosté, era ell mateix.

AN. Que 'm diul

CAR. (Qu' es tou aquest home!)

(*Per Anastassi.*)

GUS. Aquest dematí jo passava per davant de casa de vosté, quan aquet militar ne sortía, y á mi aixó no m' ha fet goig. He pujat fins al pis, per tocá 'l cor de la seva senyora y me l' han negada. Jo, tot pel be de vosté, he anat á trobar l' assistent del tal militronxo, y aquet, dantli jo diners, m' ha dit que 'l seu amo y la senyora de vosté, s' havían citat aquesta tarde al Parque.

AN. Verge de la Empenta.

CAR. Aguantis.

GUS. Jo, qué he fet? Tot pe 'l be de vosté; y pe 'l teu. Me dirigeixo cap á casa de la seva senyora, per convencela, per ferli entendre lo camí de la virtut...

AN. Bé: ja m' ho ha dit; per tocarli 'l cor.

CAR. Aixó.

CAR. (Embustero.)

GUS. Era fora. Baixo la escala ja desesperat, y la veig al cap de vall de tot del carrer; la segueixo... al cap de cinch minuts ja la tenía á trenta passos... Ella llavors se gira, me veu, se posa á corre més depressa, y quan arriba á la Plassa del Teatro, s' enfila á un cotxe, un militar li obra la portella y fugen á escape, sens deixar ni rastre de la seva felonía.

CAR. Es vritat tot aixó?

GUS. Y donchs? M' ho inventarè si 't sembla.

AN. Ja ho será ja. Si un día que 'm vaig fer treure la planeta per un verdúm, ja 'm va surtir que un militar me daría 'l cop de catxete.

CAR. Ara vé 'l cop fort. Y 'l véure dur jo á la Pepeta tots los regalos que jo havia dit que m' agravan?

GUS. Perque jo á n' al Café, que 'l senyor Anastassi te 'n podrá respóndre, ho explicava devan d' aquell Dèu de la guerra, ponderantli 'l teu gust, y després ell los comprava per ella.

CAR. Es cert, don Anastassi?

AN. Jo ho sentía com li explicava.

GUS. Vaja. ho veus?

CAR. (*Botant de nou.*)

No, no, no; ets un embustero; aixó es una trama massa burda per créurela; no m' enganyas; no, no, y no!...

GUS. (Jo sè lo que 'm costán los tals regalos.) No ho creus? Donchs pensa lo que vulgas; malaguanyada fidelitat. Pensa lo que vulgas, si: m' agradava la senyora del senyor, y jo li feya los regalos, y no t' he explicat més que mentidas.

AN. Ay Pepeta meva!

GUS. Ja que no creus las excusas, veyas si 't convè aquesta confessiò... T' agrada aixís?

CAR. Oh! M' estas matant á duptes.

CAR. Donchs qué s' ha de fer per tenirte contenta?

ESCENA XII

LOS MATEIXOS.—CRIAT y un ASISTENT
andalús duent una carta.

CRIAT Aquet jove diu que té de véure á don Gustavo.

GUS. Que passi. (Qué miro! l' assistent d'aquell brétol.)

AS. Muy buenoz diaz.

GUS. Qué hi há, López?

AS. Aquí le traigo una carta de mi amo en la que le eziplica no zé que guirigay.

GUS. Qué será eso?

AS. De ezta mañana que no le veo. Me ha dicho: López, en cuanto hayan dao laz trez, yo habré tocao el doz, y entoncez entregaráz ezta carta á don Guztavo de parte de doña Jozefa.

GUS. A veure?

(*Li pren.*)

AS. La tal zeñora es una buena pieza; una desvergonzada; me temo...

AN. Muy señor mío, vaya con cuidado.

- GUS. (El señor es el marido.)
AS. Díz me valga! vaya, zigan uztédez buenoz.
(*Surt corrent y 'l criat darrera.*)

ESCENA XIII

GUSTAVO, CARME y ANASTASSI

- GUS. (*Que ja ha mirat la carta.*)
(May cap dona m' havia fet una burla com aquesta. Traguemne partit.) Ara quedarà comprobada la méva ignocencia. Aquí tinch la proba.
(*Cridant com qui té rahó.*)

CAR. }
AN. } Que 's llegeixi!...

- GUS. (*Llegint.*)
«Señor Don Gustavo Cardellach y Montañola. Muy señor mío, á quien no tengo el honor de conocer: (Mare de Deu, quin ridícol!) Habiendo sabido que usted es es un verdadero amigo de mi esposo y que le quiere entrañablemente... á usted dirijo esta, suplicándole que quiera encargarse de dar parte á mi marido de que yo he salido para París con el militar que tomaba café en su mesa de ustedes. Déle usted finos recuerdos de mi parte y vele por ese infeliz de mi esposo que me amará aún ahora.»

- AN. Ja 'm coneixía be, ja.
GUS. (Mare de Deu quina burla de ferme aqueixa dona)
CAR. ¿Podrás perdonarme, Gustavo?
AN. Nosaltres que mal pensavam d' ell!...
CAR. ¿Tindrás lo cor prou gran per perdonarnos?
GUS. Si, dona, si, cor ray!
AN. Vosté es un' ánima noble!
GUS. (Vaja, del mal lo menos.)

Carme y Anastassi se donan las mans y s' arro-
dillan davant d' ell.)

CAR. } Donam
AN. } Dónguim l' absolució.

GUS. Levántate, fray Juan Garin.

(Ells s' aixecan.)

Y ara prometem que no estarás may més gelosa.

CAR. T' ho prometo. Desd' ara serém los dos sérs mes ditxosos de la terra.

GUS. (Y jo escarmentat no buscarè pas més aventuras.)

AN. Jo soch l' únich que quedo escaducè en aquet negoci.

GUS. Li derè feyna al meu despaix.

AN. Ay, Dèu li pagui.

Ja han vist quin desori ha dat
una dona esbojarrada;
si un altre l' ha arreplegada
Deú l' haja ben perdonat;
y ara jo callá y fer l' orni
si 'l ridícol salvo així;
perque ara hi va d'ell á mí
tant com d' alló altre á borni.

Biblioteca de B^o AURENESA

<i>La Suripanta</i> , comedia en tres actes, prosa, per D. A. Ferrer y Codina.	Preu 2 ptas
<i>Lo Somatent de Girona</i> , quadro dramà- tich, prosa, per D. F. Agulló Vidal	» 1 »
<i>La Pabilla de Caiçds</i> , drama en 3 ac- tes, vers, per D. Francisco X. Godo.	» 2 »
<i>Armas y Lletras</i> , comedia en un acte, prosa, per D. A. Ferrer y Codina.	» 1 »
<i>Otger</i> , drama en 3 actes y en vers, de D. Anton Ferrer y Codina	» 2 »
<i>La Minyona del Rector</i> , joguina en un acte y en prosa per Francisco X. Godo	» 1 »
<i>Un pom de violas</i> , comedia en 3 actes y en vers, de D. Conrat Roure (Pau Bunyegas)	» 2 »
<i>¡Tenorios!</i> , comedia en tres actes y en prosa, de D. Anton Ferrer y Codina.	» 2 »
<i>¡Ditxós ball de màscaras!</i> , joguina en un acte y en prosa, de D. F. Figue- ras y Ribot	» 1 »
<i>El Túnel</i> , drama en tres actes y en vers per D. Francisco X. Godo.	» 2 »
<i>Mar grossa</i> , joguina en 1 acte, prosa, per D. Ernest Soler de las Casas.	» 1 »